

METODOLOGIJA ISTRAŽIVANJA, PROCES OCJENJIVANJA, OBJAVLJIVANJE I NAKNADNI POSTUPCI

PODRUČJE PROVJERE I ODABIR TEME

Područje provjere

Područje provjere kojim se bavi ovaj portal pokriva dominantno sljedeća područja:

- (1) poslovnu administraciju, tj. sve njezine standardne elemente (poput marketinga, menadžmenta, financija, računovodstva, bankarstva itd.),
- (2) ali gospodarstvo, visoko obrazovanje u području poslovne administracije i sva pomoćna područja koja se pojavljuju uz poslovnu administraciju (poput tehnike, tehnologije, IT-a, AI, statistike, ekonometrike, bliskih pravnih, socioloških, kulturno-antropoloških i humanističkih tema te iznimno tema koje se tiče veze gospodarstva i tuzemne ili inozemne ekonomske politike, tj. političke ekonomije).
 - Važno je istaknuti da se navedena područja pokrivaju kako same poslovne prakse tako i stručno i znanstveno istraživanje prakse i obrazovanja o toj praksi (najčešće na razini visokog obrazovanja).

Odabir teme

Odabir teme provodi se prema nekoliko mjerila od kojih je dovoljno da jedno bude zadovoljeno, ali može se dogoditi da i više njih budu zadovoljena.

- (1) Prvo mjerilo je važnost same teme. Važnost teme dolazi iz nekoliko izvora. Prvi izvor je sam utjecaj pojave, događaja ili procesa na gospodarstvo i/ili društvo (primjerice, ako bi se pojavilo dosta vijesti o pojavi lažnih sniženja ili o lažnom oglašavanju nekog proizvoda ili usluge koje govore kako je relevantan broj kupaca pogođen tim pojavama, onda bi to bila važna pojava i samim time važna tema. Drugi izvori važnosti su rasprostranjenost i dugotrajnost teme. Treći izvor važnosti teme može se ticati činjenice da je tema važna za neku određenu ne malu skupinu u društvu (primjerice studente poslovne administracije, nastavnike, stručnjake ili praktičare u nekom dijelu poslovne administracije, npr. upravljanju ljudskim potencijalima ili oglašavanju).
- (2) Drugo mjerilo odabira teme je utvrdiva činjenica da se neka informacija pojavljuje na cijelom nizu nacionalno utjecajnih medija (portali, novine, televizije itd.), ali stručnjaci za provjeru imaju slutnju, indicije ili barem neki dokazni materijal koji sugerira da bi se moglo raditi o lažnoj vijesti. Tad se započinje proces provjere.
- (3) Treće mjerilo odabira teme je zahtjev pojedinih građana, stručnjaka ili skupina za provjerom neke informacije. Prije provjere informacije potrebno je odlučiti spada li tema pod koju potpada informacija u područje provjere i ako ne spada, onda onima koji su iskazali zahtjev treba predložiti neku sličnu organizaciju koja se bavi provjerom točnosti informacija.

METODOLOGIJA PROVJERE

Koriste se dvije skupine metodologija provjere, tj. sljedeće:

- (1) U odnosu na područje provjere i odabir teme proces provjere točnosti informacije, vijesti i sl. dominantno se poklapa s metodologijom znanstvenog istraživanja u društvenim znanostima, prije svega u području poslovne administracije.
- (2) Manjinski se može poklapati s metodologijom istraživanja u drugim područjima poput kvantitativne političke ekonomije, prava, tehnike i tehnologije povezane s poslovnom administracijom, sociologije i humanističkih znanosti (ovo posljednje primjerice kad se ne radi o provjeri činjenice nego se radi o provjeri pogrešnog određenja nekog pojma, pogrešnog zaključivanja ili namjernom korištenju neke logičke pogreške).

PROCES PRIKUPLJANJA INFORMACIJA I NJIHOVA PROVJERA

Koraci prikupljanja i provjere su sljedeći:

- (1) Proces prikupljanja informacija sastoji se od prikupljanja što više (najmanje tri) međusobno neovisnih izvora (pisanih, glasovnih tj. putem radija, podcasta i sl., ili vizualnih, tj. skice, tablice, fotografije, video snimke i sl.) za koje se prvo utvrđuje da se odnose na istu vijest, informaciju i pojavu.
- (2) Provjera se dominantno odnosi na sljedeće:
 - (a) utvrđivanje onoga što je u vijesti npr. rečeno ili vizualno prikazano (često povezano),
 - (b) zatim na traženje više pouzdanih izvora (najmanje tri) koji sugeriraju kako je stvar pod sumnjom različita ili čak suprotna onome što se kaže (tvrdi ili vizualno prikazuje) u provjeravanoj vijesti,
 - (c) zatim na analitičkom (dijelovi) i poredbenom (cjelovito) prikazom provjeravane vijesti i pouzdanih izvora koji tvrde različito od vijesti. Ovdje se također provjerava koliki je konsenzus praktikanata (npr. proizvođača oglasa, oglašivača itd.), istraživača (npr. istraživača oglašavanja ili šire promocije u području marketinga) ili znanstvenika u istraživanom području (npr. znanstvenika i profesora marketinga) i postoji li relevantno različito manjinsko mišljenje
 - (d) i na koncu se oblikuje kratak tekst nalik na pregledni stručni članak ili studij slučaja kako se najčešće oblikuje u području poslovne administracije kojeg najčešće pišu osobe koje su provodile provjeru pri čemu mogu konzultirati i druge stručnjake kako bi provjerile ne samo činjenice nego i svoj stav. Svaki tekst moraju potpisivati autori ili koautori.

OBJAVA IZVRŠENE PROVJERE

U procesu objave sudjeluju svi koji surađuju u skupini koja provjerava vijesti.

- (1) Sudjeluje cijela skupina stručnjaka koja se bavi provjerom kojoj autor prezentira temu i kratak tekst.
- (2) Zatim se odlučuje da se tekst ili dorađuje ili objavljuje.
- (3) Ako se odluči za objavu sam tekst se provjerava na plagijat, provjeravaju se gramatika, pravopis i stil (kako bi se primjerice izbjeglo što je više moguće pristranosti, sugestivnog žargona i sl.) i tekst se objavljuje.

(4) Tekst mora odrediti u kojem je stupnju informacija koju provjerava točna ili ne. Stupnjevi ocjene su sljedeći:

- točno,
- većinski točno,
- neodlučivo / neocjenjivo,
- većinski netočno i
- netočno.

Pritom će se koristiti sljedeći poredak boja i izraza (vidi Tablicu 1).

Boja					
Izraz	TOČNO	VEĆINSKI TOČNO	NEODLUČIVO, NEOCJENJIVO	VEĆINSKI NETOČNO	NETOČNO

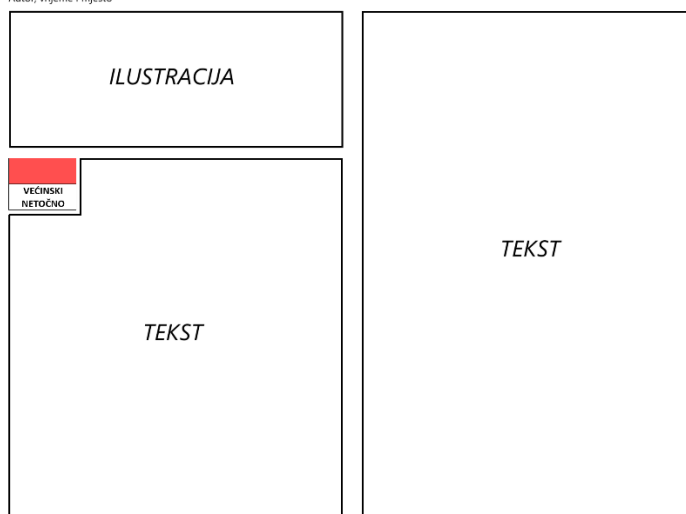
Tablica 1: Poredak boja i izraza koji se rabe pri načelnoj ocjeni provjerene informacije.

To znači da će uz svaki tekst na njegovom početku ili uz naslov biti istaknuta ocjena, npr. na sljedeći način (vidi Sliku 1).

NASLOV TEKSTA

Podnaslov teksta

Autor, vrijeme i mjesto

Slika 1: Primjer ocjene provjerene informacije.

Autor: Kristijan Krkač
U Zagrebu, 07/11/2024